

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

[Tractatus de attributis, de visione beatifica, de scientia Dei ac de ejus
voluntate et providentia]

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

§. II. Referuntur testimonia SS. Patrum

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77132](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77132)

§. II.

Referuntur testimonia SS. Patrum.

PLura solent adduci SS. Patrum testimonia, quae non urgent Adversarios, quia explicantur de praesentia objectiva, ideoque ea omittam, & solum hic referam ea quae in hoc sensu explicari non possunt.

212. In primis ergo D. Augustinus realem futurorum in aeternitate praesentiam, variis in locisclare expressit: nam lib. 11. Confess. cap. 10. haec scripsit: *Quis tenebit cor, & figet illud, ut paulatim rapiat splendorem semper stantis aeternitatis, & comparet cum temporibus nunquam stantibus, & videat esse incomparabilem; nec praeterire quidquam in aeternitate, sed totum esse praesens.* Et super Psal. 101. exponens illa verba: *In generationem & generationem anni tui, sic ait: Aeternitas ipsa Dei substantia est, quae nihil habet mutabile. Nihil ibi est praeteritum, quasi non sit, nihil est futurum, quasi nondum sit, sed quidquid ibi est, non nisi est.* Et 5. de Trinit. cap. 16. *Apud Deum, nec praeterita transferunt, & futura jam facta sunt.*

Deinde Gregorius Magnus 12. Moralium cap. 1. sic ait: *Apud omnipotentem Deum, etiam labentia stant.* Et Bernardus Serm. 86. in Cant. loquens de natura Dei, eiusque aeternitate: *Tempora (inquit) sub ea transeunt, non eis futura non expectat, praeterita non recogitat, praesentia non experitur, experientia scilicet transeunte.*

Item Petrus Damianus Epist. 4. de omnipotentia cap. 8. haec scribit: *Omnia quae apud nos elabendo discurrunt, & per temporum vicissitudines se variant, apud illud hodie (aeternitatis) stant, & immobiliter perseverant. In illo hodie dies ille adhuc immobilis est, in quo mundus iste sumpsit originem: in illo iam & ille nihilominus est, in quo iudicandus est, per aeterni iudicii aequitatem.*

Richardus ad S. Victorem libro 2. de Sancta Trinitate cap. 3. *Sicut inquit eorum quae nondum sunt, nihil est Deo futurum, sic eorum omnium quae iam non sunt, nihil est praeteritum: sic eorum omnium quae iam praesentialiter sunt, nihil est ei transitorium.*

Denique Anselmus in opusculo de Concordia docet, quod si tempus praesens continet omnia, etsi longissimis locorum intervallis inter se distat; ita aeternitas reipsa continet omnia tempora, & quae continentur in illis, etsi longissimis intervallis inter se sint distincta. Et ibidem ait: *Aeterno praesenti simul clauditur omne tempus, & quae sunt in quolibet tempore.* Paucis haec, sed acute conclusit Marius Victor, initio libri primi Cosmopoeiae; ubi de aeternitate ait:

*Et quidquid tempora volvunt,
Praesens semper habet.*

213. Nec valet communis responsio Adversarium, qui dicunt SS. Patres in his locis, non loqui de praesentia reali, sed tantum de objectiva. Nam contra primo: SS. Patres loquuntur de praesentia quae convenit rebus ratione aeternitatis, prout est attributum quoddam, distinctum virtualiter a scientia & intellectu, aliisque perfectionibus divinis: Ergo loquuntur de praesentia reali & physica, non vero de intentionali & objectiva. Consequentia patet, aeternitas enim, ut est speciale attributum, a scientia & cognitione virtualiter distinctum, non potest tribuere rebus

A futuris praesentiam pure objectivam; haec enim illis solum convenit, ratione scientiae & cognitionis, non vero ratione aeternitatis.

Secundo, SS. Patres locis relatis non solum affirmant futura esse Deo praesentia, sed etiam negant absolute esse aliquid futurum respectu Dei: At ex praesentia objectiva non tollitur ratio absoluta futuritatis, sed ex physica tantum, & reali, ut per se patet: Ergo non loquuntur de praesentia objectiva, sed de physica & reali.

Tertio, SS. Patres negant in Deo esse propriam praesentiam, eo quod omnia, quae sunt nobis futura, sint illi praesentia in sua aeternitate: Ergo non loquuntur de praesentia solum objectiva, sed etiam de reali & physica. Consequentia est evidens: ex eo enim quod futura essent objective Deo praesentia, non recte probaretur ei non convenire praesentiam in rigore; cum Propheatarum mentibus nonnulla sint praesentia objective, de quibus tamen in rigore habent praesentiam. Antecessus vero probatur ex Augustino libro 2. quaest. ad Simplicianum, quaest. 2. ubi sic habet: *Quid est praesentia, nisi scientia futurorum? Quid autem futurum est Deo, qui omnia supergreditur tempora? Si enim in scientia res habet, non sunt ei futura, sed praesentes: ac per hoc non jam praesentia, sed scientia dici potest.* Idem docet Gregorius libro 20. Moral. cap. 23. his verbis: *Praesens dicitur qui unamquamque rem antequam veniat, videt, & id quod futurum est, priusquam praesens fiat, praevidet &c.*

C Deus autem quomodo est praesens, dum nulla nisi quae futura sunt praesentantur, & scimus quia Deo futurum nihil est, ante cuius oculos praeterita nulla sunt, praesentia non transeunt, futura non veniunt. Item Anselmus libro de casu Diaboli cap. 21. *Praesentia non proprie de Deo dicitur, cum enim omnia sint ei praesentia, non habet futurorum praesentiam, sed praesentiam scientiam.* Denique Boetius libro 5. de consolatione, pro sa ultima, haec scribit: *Si praesentiam pensare velis, quae cuncta dignoscit, non esse praesentiam quasi futuris, sed scientiam nunquam desicientis instantia rectius aestimabis.*

§. III.

Mens D. Thomae aperitur.

Licet apud aliquos dubitatio sit de mente D. Thomae, & plures ex Recentioribus illum de praesentia objectiva & intentionali exponant, eumque sic intellexisse videantur aliqui ex antiquis ejus Discipulis, ut Egidius, Hervaeus, & Sylvester: res tamen adeo manifesta est, ut hac in re de ejus mente dubitare, sit tenebras & caliginem Soli offundere, ac in meridie caecitare.

E In primis enim hic art. 13. realem & physicam futurorum contingentium in aeternitate praesentiam, non obscure his verbis expressit: *Aeternitas simul existens ambit totum tempus: unde omnia quae sunt in tempore, sunt Deo ab aeterno praesentia, non solum ea ratione, qua habet rationes rerum apud se praesentes (ut quidam dicunt) sed quia eis intuitus fertur ab aeterno super omnia, prout sunt in sua praesentialitate.*

Nec interpretari potest hic locus de praesentia objectiva. Primo, quia praesentialitate objectiva omnia sunt Deo ab aeterno praesentia, per rationes rerum seu ideas, quae ut habent adiunctam voluntatem divinam, futura contingentia repraesentant. Ergo quando S. Thomas dicit, *Omnia quae sunt in tempore, sunt Deo praesentia, non solum*